

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

κυρία ΣΙΑΧΑΜΗ ΕΛΕΝΗ

www.orion.edu.gr

A1.

α) Η σύνθεση ανά τρία: στ. 14-16 ' 'Καν σε ναό ... μητρός μου' '

β) Η προσωποποιημένη φύση: 3 {20}, στ. 6 ' 'Κάθε ομορφιά ... αφήσει' '.

γ) Αδιανόητο καθ' υπερβολή: 3 {20}, στ.8 ' 'Ούτε όσο κάνει ... περνώντας' '.

B1. Πράγματι το στοιχείο του φωτός στο ποιητικό έργο του Σολωμού αποκτά μεταφυσικές διαστάσεις, καθώς ' 'μεταμορφώνει τα πράγματα, μετουσιώνει τα σώματα που φωτίζει' ' και συνδέεται άρρηκτα με το θείο, καθώς έρχεται από ψηλά και έτσι θα μπορούσε να χαρακτηριστεί με το φως που ταυτίζεται με το θεό. Η παραπάνω άποψη εντοπίζεται στα εξής σημεία:

α) 3 (20), στ. 13-14 ' 'Έτρεμε το δροσάτο φώς ... μαλλιά της' '. Τα εντυπωσιακά γνωρίσματα της φεγγαροντυμένης τα οποία τονίζονται από πλούσια εκφραστικά μέσα (μεταφορά, αντίθεση) είναι λουσμένα στο φως του φεγγαριού, όπου αποδίδονται οι ανταύγειες του φωτός με το σχήμα συναισθησίας (αίσθηση θερμού – ψυχρού).

β) 4 (21), στ. 1-2 ' 'Εκοίταξε τα αστέρια ... εσκέπασαν' '. Η αφήγηση συνεχίζεται με την περιγραφή της πάμφωτης φεγγαροντυμένης, η οποία στρέφει το βλέμμα της στα αστέρια, τα οποία τη λούζουν με το εκθαμβωτικό τους φως, χωρίς όμως να την καλύπτουν. Τα αστέρια παρουσιάζονται προσωποποιημένα, γεμάτα αγαλλίαση (τα πολλά (α) τονίζουν αυτή την αγαλλίαση).

γ) 4 (21), στ.7 ' 'Τότε ... πλημμυρίζει' '. Η εικόνα της φωτοχυσίας επανέρχεται και συνεχίζει με ανιούσα κλιμάκωση, η νύχτα γίνεται μέρα και

μάλιστα καταμεσήμερο γεμάτη φως (μεταφορά). Εδώ υπάρχει και ' 'αδιανόητο καθ' υπερβολή' ', το αφύσικο.

δ) 4 (21), στ.8 ' 'Κι χτίσις ... λαμπυρίζει' ' απλώνεται σε όλη την πλάση που έγινε ναός και λάμπει. Η κορύφωση της φωτοχυσίας τονίζεται με τις μεταφορές και την υπερβολή ενώ ο δραματικός ενεστώτας δίνει παραστατικότητα και ενάργεια στην περιγραφή όλης της φωτοχυσίας. Επίσης διακρίνεται ο χριστιανικός ανιμισμός που απαντά σε αρκετά έργα του Σολωμού. Η ανιούσα κλιμάκωση της φωτοχυσίας τέλος, γίνεται με τη συνδρομή του πολυσύνδετου.

B2.α)

- 1)** Πρώτο χρονικό επίπεδο (κύρια αφήγηση), ο χρόνος που καλύπτει το ναυάγιο και την θαυμαστή εμπειρία (παρελθόν): στ. 1-4, 10-12, 15-16, 21-22.
- 2)** Δεύτερο χρονικό επίπεδο, η προϊστορία του ναυαγού στην Κρήτη (απώτερο παρελθόν) στ.17-20
- 3)** Τρίτο χρονικό επίπεδο, είναι η ζωή του πρόσφυγα μετά το ναυάγιο και το θάνατο της κόρης (αφηγηματικό παρόν) στ. 5-9, 13-14

B2.β) Στον στίχο 9 η φεγγαροντυμένη στρέφει το βλέμμα της στον Κρητικό, που βρισκόταν μέσα στη θάλασσα, όπως η βελόνα της πυξίδας στρέφεται πάντα προς το βορρά. Η παρομοίωση αυτή καταδεικνύει τη μαγνητική δύναμη που ασκούσε το βλέμμα αυτής της οπτασίας στον Κρητικό. Πρόκειται για μια έλξη στην οποία ο ίδιος αδυνατεί να αντισταθεί, μια έλξη που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ηθική, συναισθηματική, ίσως και ερωτική. Ο Κρητικός περίμενε η φεγγαροντυμένη να στρέψει την προσοχή της στην αγαπημένη του και όχι στον ίδιο. Στο σημείο αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι η φεγγαροντυμένη ταυτίζεται με την ψυχή της αγαπημένης του. Επίσης η μαγνητική έλξη που ασκεί στον ναυαγό η φεγγαροντυμένη προϊδεάζει τον αναγνώστη για την αποτυχία του ήρωα να σώσει την αγαπημένη του.

Γ1.α) Ο Κρητικός προσπαθεί να συνδέσει τη μορφή της φεγγαροντυμένης με δικές του εμπειρίες και μνήμες, επειδή η μορφή αυτή τού ήταν οικεία. Έτσι, λοιπόν, παραθέτει τρεις εκδοχές (μοτίβο του αριθμού τρία). Πιστεύει

λοιπόν είτε ότι την είχε αντικρύσει σαν μια εικόνα σε ναό, εκδοχή που καταδεικνύει τη θεϊκή της υπόσταση, είτε την είχε φανταστεί σαν μια ιδανική γυναίκα, προσδίδοντας της ερωτισμό, είτε την είχε ονειρευτεί όταν ήταν ακόμη βρέφος. Η φεγγαροντυμένη είναι γι αυτόν μια υποσυνείδητη μνήμη. Στους στίχους αυτούς ανιχνεύονται απηχήσεις πλατωνικών και αριστοτελικών απόψεων για την αναγνώριση, στα πράγματα του κόσμου τούτου, ιδεών που η ψυχή είχε αντικρύσει σε ένα προσωματικό στάδιο. Βέβαια η εξιδανίκευση της φεγγαροντυμένης συνδέεται και με ρομαντικές πηγές.

β) Όταν το δάκρυ της φεγγαροντυμένης αγγίζει το χέρι του Κρητικού, αυτός αποδυναμώνεται για πάντα. Χάνει την επιθετικότητα του, την πολεμική του ορμή, το μίσος που ένιωθε όταν πολεμούσε τους Τούρκους. Αντιθετικά, στο ακατάβλητο πολεμικό του ήθος έρχεται η εικόνα ενός ζητιάνου, που ζει από την ελεημοσύνη των περαστικών. Ο Κρητικός μεταστράφηκε ηθικά, σώθηκε γιατί υψώθηκε σε ανώτερη ζωή, γιατί έφτασε να νιώσει θαυμασμό στη ζωή του. Με το να γίνει ποιητής ο Κρητικός βγήκε γερός και καλύτερος από τη δοκιμασία. Μπορεί να έχασε την αγαπημένη του, όμως οι θεοί του έδωσαν την σπάνια χάρη να τραγουδάει τα πάθη του. Έτσι, η μορφή του Κρητικού είναι ίσως, ανταύγεια της ψυχής του Σολωμού.

Δ1. ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ:

- 1)** Και στα δύο έργα εμφανίζεται μια γυναικεία οντότητα (φεγγαροντυμένη, Νεράιδα), γυμνή, ανείπωτης ομορφιάς με μεταφυσικές ιδιότητες.
- 2)** Και στα δύο έργα το σκηνικό είναι η φύση και συγκεκριμένα η θάλασσα.

ΔΙΑΦΟΡΕΣ:

- α)** Στον Κρητικό την εμφάνιση της κοπέλας συνοδεύει μια απέραντη φωτοχυσία (έντονο στοιχείο του φωτός, με ανιούσα κλιμάκωση). Αντίθετα στο ποίημα του Καρυωτάκη ο ήλιος χάνεται μπροστά στην ομορφιά της κοπέλας Νεράιδας.

β) Στον Κρητικό η φεγγαροντυμένη κατευθύνεται προς τον ήρωα, ο οποίος την αντικρύζει με δέος, ενώ στο παράλληλο ποίημα ο αφηγητής προσπαθεί να προσεγγίσει τη Νεράϊδα.

γ) Η φεγγαροντυμένη δε φοβάται τον ναυαγό, ενώ η Νεράϊδα φοβάται τον ήρωα.